

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-530/19 – 1

Υπόθεση C-530/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

11 Ιουλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Oberster Gerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

17 Ιουνίου 2019

Εναγομένη, εφεσίβλητη και αναιρεσείουσα:

NM ως σύνδικος πτωχέσεως στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας για την περιουσία της NIKI Luftfahrt GmbH

Ενάγουσα, εκκαλούσα και αναιρεσίβλητη:

ON

Το Oberster Gerichtshof [ανώτατο δικαστήριο, Αυστρία], δικάζον ως αναιρετικό δικαστήριο [παραλειπόμενα] επί της υποθέσεως της ενάγουσας ON, Guttaring, [παραλειπόμενα] κατά της εναγομένης NM, δικηγόρου, Βιέννη [παραλειπόμενα], ως συνδίκου πτωχέσεως στη διαδικασία αφερεγγυότητας για την περιουσία της NIKI Luftfahrt GmbH, με αντικείμενο την αναγνώριση πτωχευτικών απαιτήσεων [παραλειπόμενα], την καταβολή 18 916,51 ευρώ, πλέον τόκων και εξόδων, και την αναγνώριση [παραλειπόμενα], στη διαδικασία επί της [παραλειπόμενα] αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η εναγομένη κατά της διατάξεως του Oberlandesgericht Wien [εφετείου Βιέννης, Αυστρία], δικάζοντος ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, της 14ης Φεβρουαρίου 2019, [παραλειπόμενα] με την οποία ακυρώθηκε η απόφαση του Landesgericht Korneuburg [πρωτοδικείου του Korneuburg, Αυστρία] της 21ης Νοεμβρίου 2018 [παραλειπόμενα], κατόπιν εφέσεως που άσκησε η ενάγουσα, και η υπόθεση αναπέμφθηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο προκειμένου αυτό να διεξαγάγει συμπληρωματική διαδικασία και να

αποφανθεί εκ νέου, εξέδωσε εν συμβουλίω την ακόλουθη [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

Διάταξη:

I Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Απορρέει από τον κανονισμό (ΕΚ) 261/2004 (κανονισμό για τα δικαιώματα των επιβατών) ευθύνη του αερομεταφορέα, ο οποίος οφείλει βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού να παρέχει βοήθεια κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού, για ζημίες λόγω τραυματισμού επιβάτη που προκλήθηκε από αμελή συμπεριφορά υπαλλήλων του ξενοδοχείου το οποίο εξασφάλισε ο αερομεταφορέας;

2. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Περιορίζεται η υποχρέωση του αερομεταφορέα βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 στην εύρεση ξενοδοχείου για τον επιβάτη και στην κάλυψη της δαπάνης διαμονής ή καθίσταται ο αερομεταφορέας οφειλέτης της διαμονής αυτής καθεαυτήν;

II. Αναστέλλει τη διαδικασία, βάσει του άρθρου 90α, παράγραφος 1, του GOG [Gerichtsorganisationsgesetz, αυστριακού νόμου περί οργάνωσης δικαστηρίων], έως την έκδοση της προδικαστικής αποφάσεως.

Σκεπτικό:

A. Τα πραγματικά περιστατικά

Η εναγομένη δικηγόρος είναι σύνδικος πτωχεύσεως αυστριακού αερομεταφορέα. Ο εν λόγω αερομεταφορέας έπρεπε να εκτελέσει για την ενάγουσα, η οποία είναι κάτοικος Αυστρίας, [σελ. 3 του πρωτοτύπου] πτήση από τη Μαγιόρκα προς τη Βιέννη στο πλαίσιο συμβάσεως οργανωμένου ταξιδιού. Λόγω ματαιώσεως της πτήσεως αυτής, έγινε επανακράτηση για το επόμενο βράδυ. Ως εκ τούτου, ο αερομεταφορέας όφειλε να προσφέρει διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 (κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών). Ο αερομεταφορέας εκπλήρωσε την υποχρέωση αυτή εξασφαλίζοντας διαμονή για την ενάγουσα σε τοπικό ξενοδοχείο.

Η ενάγουσα χρησιμοποιεί αναπηρικό αμαξίδιο. Την επόμενη ημέρα πραγματοποίησε περίπατο με τον σύζυγό της ο οποίος κατήθυνε το αναπηρικό αμαξίδιο. Κατά την επιστροφή στο ξενοδοχείο, οι εμπρόσθιοι τροχοί του αναπηρικού αμαξιδίου ακινητοποιήθηκαν σε εγκάρσιο κανάλι απορροής υδάτων επί του οδοστρώματος. Η ενάγουσα έπεσε μπροστά από το αναπηρικό αμαξίδιο και τραυματίστηκε σοβαρά.

B. Επιχειρήματα και αιτήματα των διαδίκων

Η ενάγουσα ζητεί αποζημίωση. Αφενός, ζητεί να αναγνωρισθεί ως πτωχευτική απαίτηση η απαίτησή της περί αποζημίωσης η οποία δηλώθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά δεν έγινε δεκτή από την εναγομένη σύνδικο πτωχεύσεως και, αφετέρου, ζητεί να υποχρεωθεί η σύνδικος πτωχεύσεως σε καταβολή, με την πρόβλεψη άμεσης εκτελέσεως, στο πλαίσιο της αξιώσεως κάλυψης έναντι της ασφαλίσεως αστικής ευθύνης του αερομεταφορέα. Υποστηρίζει ότι το ατύχημα συνέβη στον χώρο του ξενοδοχείου και ότι οι υπάλληλοι του ξενοδοχείου επέδειξαν αμελή συμπεριφορά, καθότι δεν αφαίρεσαν το εγκάρσιο κανάλι απορροής υδάτων από το οδόστρωμα ούτε έλαβαν άλλα μέτρα ασφαλείας.

Η εναγομένη αντιτείνει ότι τόσο από τον κανονισμό (ΕΚ) 261/2004, όσο και από το εθνικό δίκαιο δεν προκύπτει ευθύνη του αερομεταφορέα για αμέλεια των υπαλλήλων του ξενοδοχείου. Αντιθέτως, ο κανονισμός αποκλείει τέτοια ευθύνη, καθόσον οι [σελ. 4 του πρωτοτύπου] υποχρεώσεις του αερομεταφορέα περιορίζονται στην εξασφάλιση καταλύματος. Τέτοια ευθύνη η οποία θα στηριζόταν στο εθνικό δίκαιο θα υπερέβαινε την ευθύνη του αερομεταφορέα. Κατά τα λοιπά, οι υπάλληλοι του ξενοδοχείου δεν επέδειξαν αμελή συμπεριφορά· η ενάγουσα πρέπει να αποδείξει ότι το εγκάρσιο κανάλι απορροής υδάτων βρισκόταν στον χώρο του ξενοδοχείου και ότι δεν είχαν ληφθεί σχετικά μέτρα ασφαλείας.

Γ. Η μέχρι τούδε διαδικασία

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή. Κατά την κρίση του, η ενάγουσα δεν μπορούσε να στηρίξει καμία αξίωση στον κανονισμό (ΕΚ) 261/2004, καθόσον ο αερομεταφορέας είχε μόνον την υποχρέωση να εξασφαλίσει κατάλυμα· τούτο δεν συνεπάγεται ευθύνη για επακόλουθες ζημίες λόγω ενδεχόμενης αμελούς συμπεριφοράς των υπαλλήλων του ξενοδοχείου. Η αξίωση δεν βρίσκει έρεισμα ούτε στο εθνικό δίκαιο, καθότι μεταξύ της ενάγουσας και του αερομεταφορέα δεν υφίστατο συμβατική σχέση και σε εξωσυμβατικό επίπεδο η ευθύνη περιορίζεται μόνο στην ευθύνη από πρόστηση· επομένως, η επιχειρηματολογία της ενάγουσας δεν είναι επαρκής. Κατόπιν αυτής της νομικής εκτιμήσεως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν προέβη σε καμία διαπίστωση όσον αφορά το αν το ατύχημα συνέβη στον χώρο του ξενοδοχείου και το αν οι υπάλληλοι του ξενοδοχείου επέδειξαν αμελή συμπεριφορά.

Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση αυτή και ανέπεμψε την υπόθεση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο για να αποφανθεί αυτό εκ νέου κατόπιν διεξαγωγής συμπληρωματικής διαδικασίας.

Κατά το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο πραγματικός αερομεταφορέας είχε υποχρέωση προς παροχή βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Εάν δεν εκπλήρωνε την υποχρέωσή του, θα όφειλε να παράσχει στην ενάγουσα ανάλογη και εύλογη

αποζημίωση για τις αντίστοιχες δαπάνες της. Η εν λόγω [σελ. 5 του πρωτοτύπου] αξίωση απορρέει ως συνέπεια της μη εκπλήρωσεως από το εθνικό δίκαιο το οποίο εφαρμόζεται πέραν του κανονισμού, όπως προβλέπει το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για την προβαλλόμενη, εν προκειμένω, περίπτωση της πλημμελούς εκπλήρωσεως εκ μέρους της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως (και των υπαλλήλων της) που επέλεξε ο αερομεταφορέας. Τέτοια πλημμελής εκπλήρωση θεμελιώνει αξίωση κατά το εθνικό δίκαιο και ο αερομεταφορέας ευθύνεται δυνάμει του αυστριακού δικαίου για την αμελή συμπεριφορά των υπαλλήλων του ξενοδοχείου. Δεδομένου ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, λόγω της νομικής του εκτιμήσεως, δεν προέβη σε καμία διαπίστωση ως προς τις ειδικότερες περιστάσεις του ατυχήματος, η εφεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και να ανατεθεί στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο η διεξαγωγή συμπληρωματικής διαδικασίας.

Το Oberster Gerichtshof πρέπει να αποφανθεί επί αιτήσεως αναιρέσεως την οποία άσκησε η εναγομένη με σκοπό την αναβίωση της απορριπτικής πρωτόδικης αποφάσεως. Κατά την εναγόμενη, ο αερομεταφορέας εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, καθόσον εξασφάλισε δωρεάν κατάλυμα. Η εφαρμογή του εθνικού δικαίου με βάση το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 δεν θα έπρεπε να έχει ως αποτέλεσμα, εν τέλει, την επιβάρυνση του αερομεταφορέα με επιπλέον υποχρεώσεις. Ακριβώς αυτό όμως προκύπτει από την εκτίμηση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, διότι ο αερομεταφορέας θα έπρεπε να ελέγχει τις προσφερόμενες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, προκειμένου να αποφύγει τη σχετική ευθύνη. Πέραν τούτου, οι επισημάνσεις του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου σχετικά με το αυστριακό δίκαιο ήταν εσφαλμένες για λόγους που αναλύονται ειδικότερα.

Δ. Οι νομικές βάσεις

1. Η υποχρέωση του αερομεταφορέα για την παροχή βοήθειας απορρέει από τις ακόλουθες διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 [σελ. 6 του πρωτοτύπου] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 295/91:

Άρθρο 5: Ματαίωση

(1) Σε περίπτωση ματαίωσης μιας πτήσης, οι επιβάτες δικαιούνται: [...]

β) βοήθεια από τον πραγματικό αερομεταφορέα [παραλειπόμενα] σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχεία β) και γ) σε περίπτωση μεταφοράς με άλλη πτήση, όταν ο ευλόγως αναμενόμενος χρόνος αναχωρήσεως της νέας πτήσης είναι τουλάχιστον η επόμενη μέρα από τον χρόνο αναχωρήσεως που είχε ορισθεί για την ματαιωθείσα πτήση, [...]

Άρθρο 9: Δικαίωμα φροντίδας

1. Όταν γίνεται παραπομπή στο παρόν άρθρο, προσφέρονται δωρεάν στους επιβάτες:

α) [παραλειπόμενα]

β) διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο όταν αποβαίνει αναγκαία η παραμονή τους:

– επί μία ή περισσότερες νύκτες, ή

– επί διάστημα επιπλέον εκείνου που σχεδίαζε ο επιβάτης.

[παραλειπόμενα]

2. Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 προβλέπει τα εξής:

Άρθρο 12: Περαιτέρω αποζημίωση

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τα δικαιώματα του επιβάτη για περαιτέρω αποζημίωση. Η χορηγούμενη δύναμη του παρόντος κανονισμού αποζημίωση μπορεί να εκπίπτει από την τυχόν περαιτέρω αποζημίωση. [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

3. Το άρθρο 1313a του αυστριακού Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch [αστικού κώδικα, στο εξής: ABGB] ορίζει τα ακόλουθα:

Όποιος υποχρεούται σε παροχή έναντι τρίτου, ευθύνεται έναντι αυτού για τα πταίσματα του νομίμου εκπροσώπου του, καθώς και των προσώπων που χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση της παροχής, όπως και για τα δικά του πταίσματα.

Ε. Το σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής

1. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

1.1. Από το γράμμα του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 προκύπτει κατ' αρχάς μόνον υποχρέωση του αερομεταφορέα να προσφέρει δωρεάν διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο στην περίπτωση του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση. Ωστόσο, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι από τη μη εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής απορρέει δικαίωμα αποζημίωσης του επιβάτη η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «αποζημίωση» κατά την έννοια του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 (απόφαση ΔΕΕ C-83/10, *Sousa Rodriguez*, σκέψη 43 επ.). Η αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που, δεδομένων των συγκεκριμένων περιστάσεων, είναι απαραίτητο, κατάλληλο και εύλογο

προκειμένου να αναπληρωθεί η παράλειψη του αερομεταφορέα να παρέχει φροντίδα (απόφαση ΔΕΕ C-12/11, *McDonagh*, σκέψη 51).

1.2. Κατά την εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, από τις επισημάνσεις του ΔΕΕ προκύπτει σαφώς ότι πρόκειται για δικαίωμα το οποίο στηρίζεται άμεσα στον κανονισμό. Επομένως, δεν είναι αναγκαία η θεμελίωση σε νομικές βάσεις του εθνικού δικαίου (ομοίως και η επικρατούσα άποψη στην πρόσφατη γερμανική θεωρία [παραλειπόμενα] [σελ. 8 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]).

1.3. Εάν η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης παροχής φροντίδας παράγει δικαίωμα αποζημιώσεως του επιβάτη το οποίο απορρέει άμεσα από τον κανονισμό, δεν αποκλείεται η περίπτωση της πλημμελούς εκπλήρωσεως να χρήζει ίδιας μεταχείρισεως. Θα μπορούσε να γίνει δεκτό, λοιπόν, ότι αερομεταφορέας που πρέπει να προσφέρει διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο, φέρει ευθύνη, απορρέουσα άμεσα από τον κανονισμό, όσον αφορά την πλημμελή εκπλήρωση της παροχής από την ξενοδοχειακή επιχείρηση που επέλεξε.

1.4. Υπέρ της απόψεως αυτής όμως δεν συνηγορεί το ότι η αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσεως (ανωτέρω, υπό 1.1.) πρέπει να θεωρείται ισοδύναμο της μη εκπληρωθείσας παροχής. Επομένως, ένα (δευτερεύον) δικαίωμα το οποίο στηρίζεται άμεσα στον κανονισμό είναι εύλογο, ιδίως για τον λόγο ότι, σε διαφορετική περίπτωση, η μη εκπλήρωση του πρωταρχικού δικαιώματος δεν θα επέφερε κυρώσεις στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης. Αντιθέτως, στην περίπτωση της πλημμελούς εκπλήρωσεως, η αποζημίωση αφορά ζημίες που υπερβαίνουν τη δαπάνη για τη διαμονή και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 12 σύμφωνα με την οικονομία του κανονισμού. Επομένως, οι σχετικές αξιώσεις θα έπρεπε να κριθούν με βάση το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, εκτός εάν τυγχάνει εφαρμογής κάποια διεθνής συμφωνία. [σελ. 9 του πρωτοτύπου]

1.5. Δεν αποκλείεται, πάντως, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξομοιώνει την πλημμελή εκπλήρωση με τη μη εκπλήρωση –παραδείγματος χάρι με σκοπό τη δημιουργία ενιαίου πλαισίου για όλους τους αερομεταφορείς που δραστηριοποιούνται στην Ένωση (αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού [ΕΚ] 261/2004)– και να αναγνωρίζει επίσης στην περίπτωση αυτή δικαίωμα αποζημιώσεως που απορρέει άμεσα από τον κανονισμό. Το πρώτο ερώτημα της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως σκοπεί στη διευκρίνιση του ζητήματος αυτού.

2. Επί του δεύτερου ερωτήματος

2.1. Εάν η (προβαλλόμενη) πλημμελής συμπεριφορά των υπαλλήλων του ξενοδοχείου δεν συνεπάγεται δικαίωμα το οποίο στηρίζεται άμεσα στον κανονισμό, επιβάλλεται να εξετασθεί αν υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως κατά την έννοια του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Η ύπαρξη τέτοιου δικαιώματος πρέπει να κριθεί βάσει ενδεχόμενης εφαρμοστέας διεθνούς συμφωνίας, ειδάλλως, βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου.

2.2. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται ότι η ζημία επήλθε σε χρόνο ο οποίος δεν καλύπτεται από την περίοδο ευθύνης που προβλέπει το άρθρο 17, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Μόντρεαλ, με αποτέλεσμα το δικαίωμα αποζημιώσεως να μην μπορεί να στηριχθεί στη διάταξη αυτή. Επίσης, δεν υφίσταται ζημία λόγω καθυστέρησης κατά την έννοια του άρθρου 19 της Συμβάσεως αυτής, καθότι η ενάγουσα δεν στρέφεται κατά του αερομεταφορέα λόγω καθυστέρησης της πτήσης, αλλά λόγω πλημμελούς εκπλήρωσεως της υποχρέωσης παροχής βοήθειας που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) 261/2004. Η παροχή βοήθειας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως (απόφαση ΔΕΕ C-344/04, ΙΑΤΑ, σκέψη 44 επ., σχετικά με την παροχή βοήθειας βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού [ΕΚ] 261/2004). Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για αξιώσεις λόγω μη εκπλήρωσεως ή πλημμελούς εκπλήρωσεως της υποχρέωσης παροχής βοήθειας. **[σελ. 10 του πρωτοτύπου]**

2.3. Συνεπώς, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, η ενάγουσα μπορεί να αντλήσει σχετικό δικαίωμα μόνον από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο. Δεδομένου ότι η ζημία επήλθε στην Ισπανία, η κατάσταση έχει στοιχεία αλλοδαπότητας και το εν λόγω δικαίωμα πρέπει να προσδιορισθεί με βάση τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Συναφώς, στην προκειμένη περίπτωση, παρέλκει η εξέταση σχετικά με το αν το συγκεκριμένο δικαίωμα της ενάγουσας απορρέει από συμβατικό ή εξωσυμβατικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, όλοι οι πιθανοί κανόνες συγκρούσεως παραπέμπουν στο αυστριακό δίκαιο: εάν το δικαίωμα θεωρηθεί ότι απορρέει από σύμβαση (για δικαιώματα που απορρέουν άμεσα από τον κανονισμό, βλ. απόφαση ΔΕΕ C-274/16, C-447/16 και C-448/16, *flightright GmbH κ.λπ.*), η εφαρμογή του αυστριακού δικαίου προκύπτει από το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I (συνήθης διαμονή της ενάγουσας και τόπος προορισμού της μεταφοράς στην Αυστρία), εάν το δικαίωμα θεωρηθεί ότι απορρέει από εξωσυμβατικό πλαίσιο, η εφαρμογή του αυστριακού δικαίου προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη II (συνήθης διαμονή της ενάγουσας και έδρα του αερομεταφορέα στην Αυστρία). Επιπλέον, από το γεγονός ότι αμφότεροι οι διάδικοι ανέπτυξαν την επιχειρηματολογία τους σε σχέση με διατάξεις του αυστριακού δικαίου μπορεί να συναχθεί σιωπηρή επιλογή του δικαίου αυτού δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I ή του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη II [παραλειπόμενα].

2.4. Η ευθύνη του αερομεταφορέα προϋποθέτει, κατά το αυστριακό δίκαιο, ότι μπορεί να του καταλογισθεί η αμελής συμπεριφορά των υπαλλήλων του ξενοδοχείου. Τούτο θα μπορούσε να βρει έρεισμα, ενδεχομένως, στο άρθρο 1313a του ABGB, το οποίο ορίζει ότι όποιος υποχρεούται σε παροχή έναντι τρίτου, ευθύνεται έναντι αυτού για τα πταίσματα των προσώπων που χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση της παροχής. Βεβαίως, η διάταξη αυτή αφορά πρωτίστως την παράβαση συμβατικών υποχρεώσεων· κατά πάγια νομολογία, **[σελ. 11 του πρωτοτύπου]** εφαρμόζεται όμως και όταν συντρέχει παράβαση υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από ειδική σχέση προβλεπόμενη εκ του νόμου χωρίς την ύπαρξη συμβάσεως [παραλειπόμενα]. Τέτοια ειδική σχέση υφίσταται εν

προκειμένου λόγω της υποχρέωσης παροχής βοήθειας βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004.

2.5. Ωστόσο, η συμπεριφορά ορισμένου προσώπου καταλογίζεται στον οφειλέτη μόνον όταν το εν λόγω πρόσωπο ενεργεί στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που υπέχει ο οφειλέτης [παραλειπόμενα]. Επομένως, έχει καθοριστική σημασία η υποχρέωση που έφερε ο αερομεταφορέας στη συγκεκριμένη περίπτωση. Δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή απορρέει από το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, το ζήτημα άπτεται του δικαίου της Ένωσης. Κατά την εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, δύο ερμηνείες είναι πιθανές:

(α) Αφενός, ο αερομεταφορέας ενδέχεται να έχει την υποχρέωση μόνο να οργανώσει τη διανυκτέρευση, δηλαδή να μεσολαβήσει για την εύρεση ξενοδοχείου και να αναλάβει τη σχετική δαπάνη. Στην περίπτωση αυτή, αντισυμβαλλόμενος της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως είναι ο ίδιος ο επιβάτης, ο οποίος εκπροσωπείται, σε κάθε περίπτωση, από τον αερομεταφορέα κατά τη σύναψη της συμβάσεως. Ο αερομεταφορέας θα ευθύνεται μόνο για πταίσμα κατά την επιλογή του ξενοδοχείου· αντιθέτως, ο επιβάτης θα πρέπει να στραφεί κατά της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως για τυχόν ζημιές λόγω αμελούς συμπεριφοράς των υπαλλήλων του ξενοδοχείου. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, δεν διαπιστώνεται πταίσμα κατά την επιλογή –ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 (συνεκτίμηση των αναγκών των προσώπων μειωμένης κινητικότητας). Επομένως, η αγωγή θα πρέπει να απορριφθεί. **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]**

(β) Αφετέρου, μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι ο αερομεταφορέας καθίσταται οφειλέτης της διαμονής καθεαυτής. Η διαμονή θα μπορεί να πραγματοποιηθεί, υπό ορισμένες συνθήκες, σε ξενοδοχείο του ίδιου του αερομεταφορέα ή, αλλιώς, βάσει συμβάσεων που θα συνάπτονταν για τον σκοπό αυτόν μεταξύ αερομεταφορέα και τρίτων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Σε τέτοια περίπτωση, ο αερομεταφορέας χρησιμοποιεί την ξενοδοχειακή επιχείρηση για την εκπλήρωση των δικών του υποχρεώσεων. Τούτο συνεπάγεται, κατά το αυστριακό δίκαιο, ευθύνη για την αμελή συμπεριφορά των υπαλλήλων του ξενοδοχείου, ενώ ο αερομεταφορέας θα πρέπει να αποδείξει ότι δεν υπήρξε πταίσμα, εφόσον διαπιστωθεί αντικειμενική πλημμέλεια στο περιβάλλον του ξενοδοχείου [παραλειπόμενα]. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, ακόμη και μια ανεξάρτητη επιχείρηση και οι υπάλληλοί της λογίζονται ως πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκπλήρωση υποχρεώσεων τρίτου προσώπου το οποίο, κατά συνέπεια, πρέπει να ευθύνεται για τα πταίσματά τους [παραλειπόμενα]. Η ευθύνη δεν αποκλείεται ούτε για τον λόγο ότι ο αερομεταφορέας δεν ήταν σε θέση να απευθύνει σαφέστερες οδηγίες στους υπαλλήλους του ξενοδοχείου ή να εποπτεύσει τη συμπεριφορά τους [παραλειπόμενα].

2.6. Κατά την εκτίμηση του Oberster Gerichtshof, πάντως, είναι εύλογη και η ερμηνεία ότι ο αερομεταφορέας καθίσταται οφειλέτης της διαμονής καθεαυτής.

Ασφαλώς, το γράμμα του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 απαιτεί μόνον την «προσφορά» της διανυκτερεύσεως σε ξενοδοχείο, πράγμα που θα μπορούσε να υποδηλώνει την απλή υποχρέωση μεσολαβήσεως για την εύρεση ξενοδοχείου και την ανάληψη της σχετικής δαπάνης. Ο κανονισμός όμως επιδιώκει, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 1, την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του επιβατικού κοινού. Τέτοιο επίπεδο προστασίας [σελ. 13 του πρωτοτύπου] δεν θα εξασφαλιζόταν, εάν οι αερομεταφορείς είχαν μόνον τις εν λόγω περιορισμένες υποχρεώσεις. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, ο επιβάτης θα καθίστατο αντισυμβαλλόμενος της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως και θα έπρεπε να προβάλει έναντι αυτής τυχόν αξιώσεις αποζημιώσεως λόγω πλημμελούς εκπληρώσεως της παροχής. Για τον σκοπό αυτόν, μάλιστα, θα μπορούσε να προσφύγει στο δικαστήριο στον τόπο της συνήθους διαμονής του, μόνον εάν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 17 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια (η δραστηριότητα της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως να κατευθύνεται στο κράτος του καταναλωτή): ειδάλλως, ο επιβάτης θα έπρεπε να ασκήσει αγωγή στο κράτος εγκαταστάσεως της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια. Αντιθέτως, όσον αφορά αγωγές κατά του πραγματικού αερομεταφορέα, είναι αρμόδιο, κατά κανόνα, το δικαστήριο του τόπου αφίξεως (αποφάσεις ΔΕΕ C-204/08, *Rehder*, και πρόσφατη C-274/16, C-447/16 και C-448/16, *flightright GmbH κ.λπ.*) και τούτο διευκολύνει σημαντικά τη διεκδίκηση της αξιώσεως. Αντιστρόφως, ο αερομεταφορέας δεν θα επιβαρυνόταν δυσανάλογα από την υποχρέωση αποζημιώσεως, διότι σε περίπτωση ευθύνης δεν θα έφερε οριστικά τη ζημία, αλλά βάσει της συμβάσεώς του θα είχε δικαίωμα αναγωγής έναντι της ξενοδοχειακής επιχειρήσεως. Δεδομένου ότι ο επιβάτης πρέπει να διανυκτερεύσει στο ξενοδοχείο που του παρέχει ο αερομεταφορέας μόνο λόγω (τουλάχιστον αντικειμενικής) πλημμελείας που εμπίπτει στη σφαίρα επιρροής του αερομεταφορέα, είναι εύλογο να φέρει ο αερομεταφορέας και όχι ο επιβάτης τον κίνδυνο ασκήσεως αγωγής στην αλλοδαπή και διεκδικήσεως αναγωγικής απαιτήσεως.

2.7. Η ευθύνη κατά το αυστριακό δίκαιο, λοιπόν, εξαρτάται από το προκαταρκτικό ζήτημα που άπτεται του δικαίου της Ένωσης και συνίσταται στον προσδιορισμό του εύρους των υποχρεώσεων του αερομεταφορέα με βάση το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα σκοπεί στη διευκρίνιση του εν λόγω ζητήματος.

Γ. Δικονομικά ζητήματα [σελ. 14 του πρωτοτύπου]

1. Τόσο ως προς το πρώτο ερώτημα όσο και ως προς το δεύτερο ερώτημα δεν υφίσταται *acte clair* ούτε σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, το Oberster Gerichtshof, ως δικαστήριο που κρίνει σε τελευταίο βαθμό, υποχρεούται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

2. Η διαδικασία επί της αιτήσεως αναιρέσεως της ενάγουσας αναστέλλεται έως την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ